

กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย

ระบบงานหลัก ระบบงานพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชน

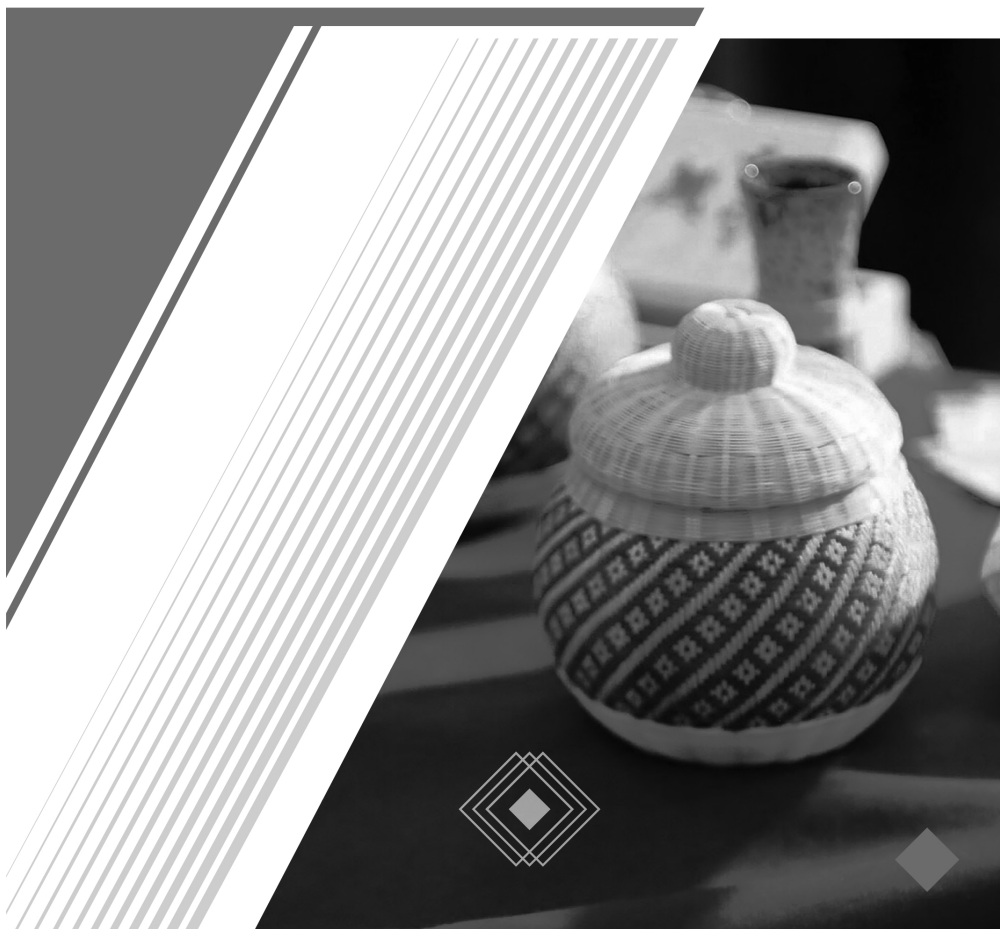

กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย

ระบบงานหลัก ระบบงานพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชน

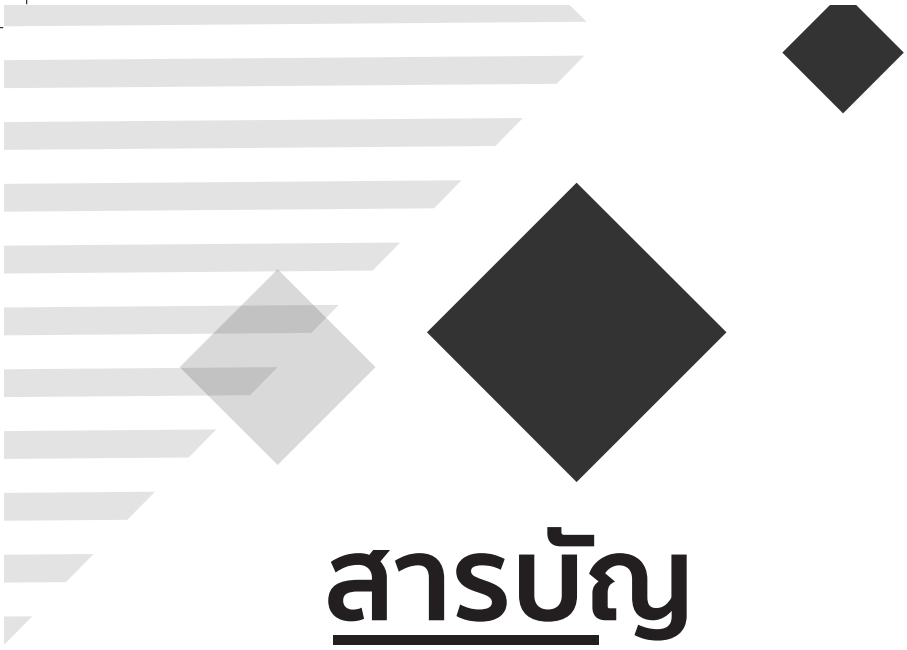
คำนำ

กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการทบทวนระบบงาน และกระบวนการที่สำคัญของกรมฯ พร้อมทั้งปรับปรุงให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ พันธกิจ วิทยาลัย ศาสตร์ และยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน ปี 2560-2564 ยึดหลักเกณฑ์การพัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 6 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ จัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติงานให้บุคลากรของกรมฯ ได้นำไปใช้ในการปฏิบัติ และควบคุมกระบวนการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน โดยในส่วน ของระบบงานหลักจัดทำเป็นชุดแยกตามระบบงาน สำหรับระบบงานสนับสนุน จัดทำรวมเป็นชุดเดียวกัน เนื่องจากปริมาณเนื้อหาไม่มากนัก เพื่อให้ ผู้ปฏิบัติงานมีความสะดวก และง่ายต่อการศึกษาทำความเข้าใจ และนำปฏิบัติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะทำงานดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ กรมการพัฒนาชุมชน ต้องขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือ การปฏิบัติงานนี้จนสำเร็จเรียบร้อยพร้อมสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากร ระดับพื้นที่ให้มีแนวทางที่ถูกต้อง ชัดเจน และสะดวกต่อการใช้อ้างอิงในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ หากเกิดข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำต้องอภัย มา ณ โอกาสนี้

คณะทำงานดำเนินการพัฒนา
คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐฯ
กรมการพัฒนาชุมชน

เมษายน 2562

สารบัญ

ระบบงานพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน

♦ ความเป็นมาและความสำคัญ	6
♦ คำอธิบายสัญลักษณ์ที่ใช้	7-8
♦ คู่มือการลงทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน	9
♦ คู่มือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน	10 - 17
♦ คู่มือการคัดสรรผลิตภัณฑ์ชุมชน	18 - 27
♦ คู่มือการส่งเสริมช่องทางการตลาด	28 - 39
	40 - 48

'2

ระบบงานพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชน

- ◆ คู่มือการลงทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน
- ◆ คู่มือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
- ◆ คู่มือการคัดสรรผลิตภัณฑ์ชุมชน
- ◆ คู่มือการส่งเสริมช่องทางการตลาด

■ ■ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ปี พ.ศ. 2545 รัฐบาลได้ดำเนินการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งผลจากการปฏิรูปดังกล่าว ทำให้ภาครัฐมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย โดยเป้าหมายสำคัญของแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หรือที่เรียกกันโดยย่อว่า PMQA ปี 2558 เกณฑ์ PMQA ได้ปรับปรุงให้เกิดความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยตระหนักถึงคุณค่าที่ส่งมอบแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

ปี พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ได้พัฒนากรอบแนวทางการยกระดับสู่ระบบราชการ 4.0 เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐมีการพัฒนาองค์การไปสู่ “ระบบราชการ 4.0” ที่มีการทำงานอย่างเปิดกว้างและเชื่อมโยงถึงกัน (Open & Connected Government) มีการทำงานโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen – Centric Government) เป็นองค์การที่มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart & High Performance Government) โดยอาศัยปัจจัยหลักสำคัญ คือ การสานพลังทุกภาคส่วน (Collaboration) การสร้างนวัตกรรม (Innovation) และการปรับเข้าสู่การเป็นดิจิทัล (Digitization/Digitalization) ยึดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มุ่งประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก เพื่อให้เป็นที่ไว้วางใจและเป็นที่ยึดเหนี่ยวของประชาชน ซึ่งหลักสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐยังคงแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ใหญ่ๆ คือ

ส่วนที่ 1 ลักษณะสำคัญขององค์กร

ส่วนที่ 2 เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

ซึ่งประกอบด้วย 7 หมวด คือ

- ● **หมวด 1** การนำองค์กร
- ● **หมวด 2** การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์
- ● **หมวด 3** การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ● **หมวด 4** การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้
- ● **หมวด 5** การมุ่งเน้นบุคลากร
- ● **หมวด 6** การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ
- ● **หมวด 7** ผลลัพธ์การดำเนินการ

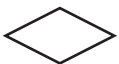
กรมการพัฒนาชุมชน ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาองค์กร จึงได้เข้าร่วมดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 โดยในปี พ.ศ. 2562 กรมฯ ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาระบบงานในหมวด 6 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ เป็นระบบงานหลัก 4 ระบบงาน 11 กระบวนการ และระบบงานสนับสนุน 3 ระบบงาน 3 กระบวนการ ดังนี้

ระบบงาน	กระบวนการ
1. ระบบงานหลัก 4 ระบบงาน 11 กระบวนการ	
1) ระบบงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน	1) กระบวนการจัดตั้งกลุ่มองค์กรเครือข่ายกองทุนชุมชน 2) กระบวนการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 3) กระบวนการประชาสัมพันธ์
2) ระบบงานพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน	1) กระบวนการลงทะเบียนผลิตภัณฑ์ชุมชน 2) กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน 3) กระบวนการคัดสรรผลิตภัณฑ์ชุมชน 4) กระบวนการส่งเสริมช่องทางการตลาด
3) ระบบงานบริหารกองทุนชุมชน	1) กระบวนการจัดสรรเงินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี 2) กระบวนการติดตามเงินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
4) ระบบงานวิจัย	1) กระบวนการพัฒนาหลักสูตร 2) กระบวนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน
2. ระบบงานสนับสนุน 3 ระบบงาน 3 กระบวนการ	
1) ระบบงานบริหารทรัพยากรบุคคล	1) กระบวนการพัฒนาบุคลากร
2) ระบบงานบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ	1) กระบวนการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
3) ระบบงานบริหารงบประมาณ	1) กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

คู่มือการปฏิบัติงานเล่มนี้ มุ่งให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนางานโดยแสดงให้เห็นจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของงานที่มีข้อกำหนดที่สำคัญ จุดควบคุม ตลอดจนตัวชี้วัดสำคัญทั้งตัวชี้วัดกระบวนการ และตัวชี้วัดผลการดำเนินการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้อ้างอิง ป้องกันการเกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน สร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่งผลต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ของกรมการพัฒนาชุมชน “เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองได้ภายในปี 2564” ต่อไป

คำอธิบายสัญลักษณ์ที่ใช้

การเขียนแผนผังของกระบวนการ (Work Flow) ในคู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้มีสัญลักษณ์แบบ Flowchart ที่ใช้เพื่อแสดงถึงกิจกรรมที่ดำเนินการ ทิศทางของการปฏิบัติการตัดสินใจ ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และรายงาน/เอกสารต่างๆ ซึ่งมีคำอธิบายสัญลักษณ์ที่ใช้ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์	คำอธิบาย
	จุดเริ่มต้น และสิ้นสุดของกระบวนการ
	กระบวนการที่มีกิจกรรมย่อยอยู่ภายใน
	กิจกรรมและการปฏิบัติงาน
	การตัดสินใจ (Decision)
	ฐานข้อมูล (Database)
	เอกสาร/รายงาน (Document)
	เอกสาร รายงานหลายแบบ/ประเภท (Multi-document)
	ทิศทาง/การเคลื่อนไหวของงาน
	ทิศทางการนำเข้า/ส่งออก ของเอกสาร/รายงาน/ฐานข้อมูล ที่อาจเกิดขึ้น
	จุดเชื่อมต่อระหว่างขั้นตอน/กระบวนการ (Connector)

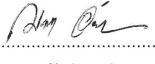
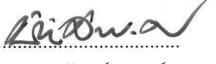
คู่มือการลงทะเบียน ผลิตภัณฑ์ชุมชน

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP
สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว -CP-01 ครั้งที่ : 1/7

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

	คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP	
	สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน	
	หมายเลขเอกสาร : WI-สกว -CP-๐๑	หน้าที่ : ๑/๖
	วันที่เริ่มใช้ : ๑๐ เมษายน ๒๕๖๒	แก้ไขครั้งที่ : ๐

ผู้จัดทำ ๑. (นางสาวณัฐนิช อินทสระ) นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ ๑๐/๔/๒๕๖๒	ผู้ตรวจสอบ (นายสมปอง อางนรงค์) นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ รักษาราชการในตำแหน่งนักวิชาการพัฒนาชุมชนเชี่ยวชาญ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน ๑๐/๔/๒๕๖๒
๒. (นางชัญญานุช บุญตา) นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ ๑๐/๔/๒๕๖๒	ผู้อนุมัติ (นายนิสิต จันทน์สมวงศ์) อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ๑๐/๔/๒๕๖๒

ประวัติการแก้ไข

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	เนื้อหาที่แก้ไข
๑๐ เมษายน ๒๕๖๒	๐๐	-

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว -CP-01 หน้าที่ : 2/7

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้มั่นใจได้ว่ามีแนวทางในการปฏิบัติงานการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ตามข้อกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของกรมการพัฒนาชุมชน

2. ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานนี้ครอบคลุมขั้นตอนการลงทะเบียน OTOP ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ตั้งแต่การรับลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP การตรวจสอบเอกสารของเจ้าหน้าที่อำเภอ การบันทึกข้อมูลในระบบข้อมูล OTOP การประชุมคณะกรรมการ นตพ.อำเภอ เพื่อพิจารณาเห็นชอบ การประชุมคณะกรรมการ นตพ.จังหวัด เพื่อพิจารณารับรอง และกรมการพัฒนาชุมชนตรวจสอบข้อมูลการลงทะเบียน OTOP และประกาศรับรองข้อมูลฯ สำหรับทุกครั้งที่มีการลงทะเบียน OTOP ของกรมการพัฒนาชุมชนกรมพัฒนาชุมชน

3. คำนิยาม

การลงทะเบียน หมายถึง การรับลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP สำหรับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP รายใหม่ OTOP : One Tambon One Product (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)

4. ความรับผิดชอบ

- ♦ **ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน** : หน่วยงานแนวทางการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP
- ♦ **เจ้าหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชน** : ตรวจสอบข้อมูล รายงาน จัดทำประกาศ และประชาสัมพันธ์
- ♦ **เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจังหวัด** : ตรวจสอบข้อมูลจากอำเภอ จัดประชุมคณะกรรมการ นตพ.จังหวัด เพื่อพิจารณารับรองข้อมูลการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP รายงานข้อมูลให้กรมฯ ทราบ
- ♦ **เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอ** : รับลงทะเบียน OTOP บันทึกข้อมูลฯ จัดประชุมคณะกรรมการ นตพ.อำเภอ เพื่อพิจารณาข้อมูลการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP รายงานข้อมูลให้จังหวัดทราบ

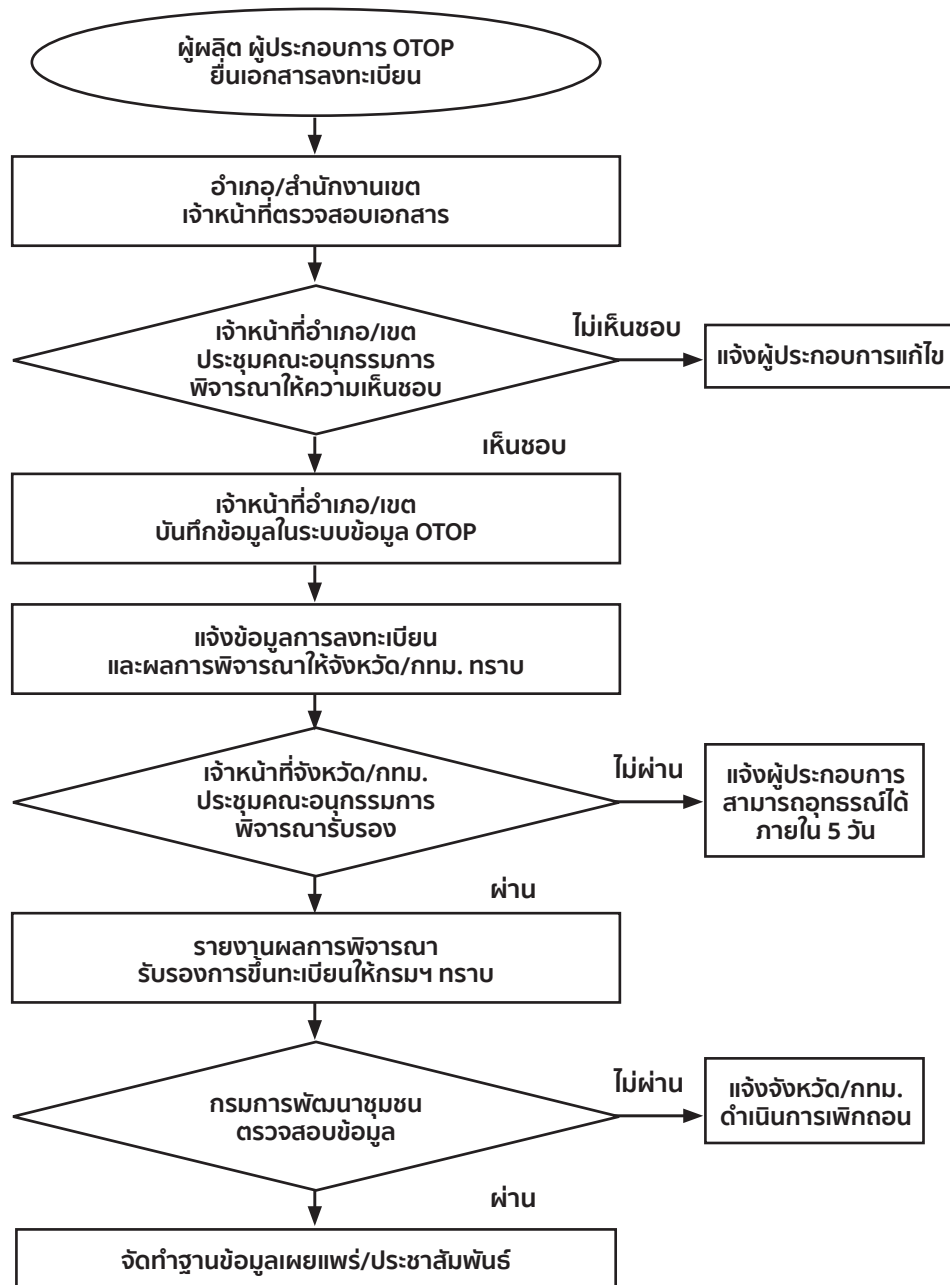
คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว -CP-01 หน้าที่ : 3/7

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

5. พังขั้นตอนและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว -CP-01 หน้า : 4/7

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

6. รายละเอียดการปฏิบัติงาน

• ขั้นตอนการลงทะเบียน

1 . ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

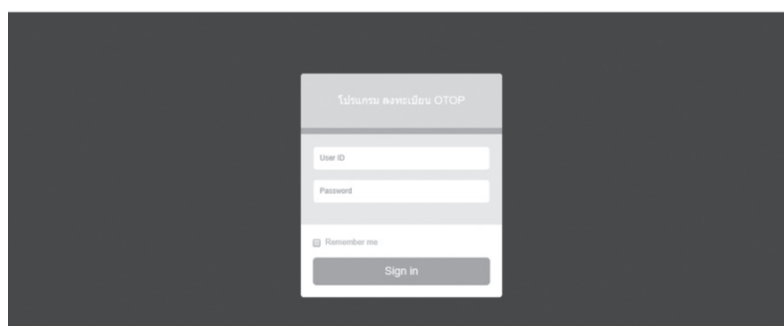
กรอกข้อมูลทั่วไปให้ถูกต้อง ครบถ้วน เช่น กรอกข้อมูลส่วนตัว และข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP อาทิข้อมูล ชื่อ นามสกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่ ข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทของผลิตภัณฑ์ กรอกลงในแบบฟอร์มการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP และแบบฟอร์มบันทึกข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP ยื่นขอลงทะเบียนได้ ณ สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอ ทุกอำเภอ/สำนักงานเขต (กรุงเทพมหานคร) ที่เป็นที่ตั้งของผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ในวันและเวลาราชการ เวลา 30 นาที

2 . เจ้าหน้าที่อำเภอ/สำนักงานเขต (กรุงเทพมหานคร)

รับลงทะเบียน รับคำร้อง ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของข้อมูล และเอกสารประกอบ เวลา 10 นาที

3 . เจ้าหน้าที่อำเภอ/สำนักงานเขต (กรุงเทพมหานคร)

บันทึกข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายที่มายื่นขอลงทะเบียนในโปรแกรมลงทะเบียน OTOP <http://164.115.23.30/otop/login.php> (บันทึกเฉพาะข้อมูลที่ถูกต้อง) เวลา 20 นาที

1) การลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ปี 2562 ให้อำเภอ/กรุงเทพมหานคร ใช้ Username&Password ในการเข้าบันทึกข้อมูล

2) การบันทึกเพิ่มเติม แก้ไขข้อมูลผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP รายเดิม ที่ต้องการเพิ่มผลิตภัณฑ์ดำเนินการ ดังนี้

(2.1) กรอกรหัสผู้ประกอบการ (รหัสเก่า) โปรแกรมจะขึ้นข้อมูลเดิมของผู้ประกอบการ

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว -CP-01 หน้าที่ : 5/7

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

(2.2) กดปุ่มแก้ไข แล้วเพิ่มข้อมูลผลิตภัณฑ์ โปรแกรมจะขึ้นข้อมูลให้กรอกรายละเอียดสินค้าที่ต้องการเพิ่ม

(2.3) บันทึกข้อมูลผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

(2.4) กรณีเปลี่ยนแปลงประเภท ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ไม่สามารถแก้ไขข้อมูลได้ ให้ยกเลิกและลงทะเบียนใหม่ ในปีงบประมาณล่าสุด

■ 3) การบันทึกข้อมูลผู้ประกอบการ OTOP รายใหม่ ดำเนินการ ดังนี้

(3.1) กรอกข้อมูลผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ตามแบบฟอร์มที่โปรแกรมกำหนด

(3.2) กรอกข้อมูลผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ให้ครบสมบูรณ์ทุกข้อ

(3.3) ตรวจสอบข้อมูลผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ให้ถูกต้อง หากผิดให้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง

(3.4) ดำเนินการบันทึกข้อมูลผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

■ 4) พิมพ์หลักฐานการรับลงทะเบียนมอบให้ผู้ลงทะเบียนเก็บไว้เป็นหลักฐาน

4 . เจ้าหน้าที่อำเภอ/สำนักงานเขต (กรุงเทพมหานคร)

จัดการประชุมคณะอนุกรรมการ นตพ.อำเภอ ณ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/เขต (กรุงเทพมหานคร) แต่งตั้งเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ภายใน 7 วัน ตามห่วงระยะเวลาที่จังหวัดกำหนดรายไตรมาส

5 . เจ้าหน้าที่อำเภอ/สำนักงานเขต (กรุงเทพมหานคร)

แจ้งข้อมูลการลงทะเบียนและผลการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ให้จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ทราบ ภายใน 7 วัน ตามห่วงระยะเวลาที่จังหวัดกำหนดรายไตรมาส

6 . เจ้าหน้าที่จังหวัด/กรุงเทพมหานคร

จัดการประชุมคณะอนุกรรมการ นตพ.จังหวัด ที่จังหวัด/กรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณารับรองให้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP โดยมีหลักเกณฑ์ต้องเป็นผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่มีแหล่งผลิตในพื้นที่อำเภอ และจังหวัดนั้น รวมถึงผลิตภัณฑ์ OTOP ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภูมิปัญญา ภายใน 7 วัน ตามห่วงระยะเวลาที่กรมฯ กำหนดรายไตรมาส และทำหนังสือแจ้งผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ที่ไม่ผ่านการขึ้นทะเบียนพร้อมเหตุผลประกอบ ในกรณีนี้ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP สามารถอุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ภายใน ๕ วันทำการนับแต่วันที่ได้รับการแจ้งผล

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว -CP-01 หน้าที่ : 6/7

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

7 . เจ้าหน้าที่จังหวัด/กรุงเทพมหานคร

จัดส่งประกาศ และแบบรายงานผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ปี 2562 ที่ผ่านการพิจารณา ให้กรมการพัฒนาชุมชนทราบ ตามระยะเวลาที่กำหนด และประกาศผลผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ภายใน 7 วัน ตามห้วงระยะเวลาที่กรมฯ กำหนดรายไตรมาส

8 . เจ้าหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชน

ตรวจสอบข้อมูลผู้ที่ได้รับการรับรองให้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ของจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ในกรณีที่ตรวจสอบแล้วเห็นว่าไม่มีบางรายไม่ใช่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP กรมฯ จะแจ้งให้จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ดำเนินการเพิกถอนการเป็นผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ต่อไป รายงานข้อมูลให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน 7 วัน ตามห้วงระยะเวลา รายไตรมาส

9 . ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลผู้ผลิต

ผู้ประกอบการ OTOP ปี 2562 เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) พร้อมประกาศกรมการพัฒนาชุมชน เผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน ภายใน 7 วัน ตามห้วงระยะเวลา รายไตรมาส

7. เอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง

คู่มือการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ประจำปี 2555 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

8. แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

1. แบบฟอร์มการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP
2. แบบฟอร์มบันทึกข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP

สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว -CP-01 หน้าที่ : 7/7

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

9. เอกสารบันทึก

ชื่อเอกสาร	ผู้รับผิดชอบ	สถานที่จัดเก็บ	ระยะเวลาจัดเก็บ	วิธีจัดเก็บ
1. แบบฟอร์มการลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP	- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/สำนักงานเขต (กรุงเทพมหานคร)	- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทุกอำเภอ/สำนักงานเขต (กรุงเทพมหานคร)	ตลอดอายุ	- เรียงตามปีที่ลงทะเบียน OTOP และเลขรหัสผู้ประกอบการ
2. แบบฟอร์มบันทึกข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP	- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/สำนักงานเขต (กรุงเทพมหานคร)	- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทุกอำเภอ/สำนักงานเขต (กรุงเทพมหานคร)	ตลอดอายุ	- เรียงตามปีที่ลงทะเบียน OTOP และเลขรหัสผู้ประกอบการ

10. ระบบการติดตามประเมินผล

ข้อกำหนด	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
- รวดเร็วตามมาตรฐานระยะเวลา	1. ร้อยละความสำเร็จของการรักษามาตรฐานการขึ้นทะเบียน OTOP 2. ระยะเวลาการรับขึ้นทะเบียน OTOP	90 วัน 15 วัน

สูตรการคำนวณ (ถ้ามี)	หน่วย	ความถี่ในการรายงาน	แบบฟอร์มจัดเก็บ	หน่วยงานจัดเก็บ
-	1. ร้อยละ 2. วัน	รายไตรมาส	-	สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

คู่มือการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชน

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
 สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
 หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-02 หน้าที่ : 1/9
 วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

	คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน		
	สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน		
	หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-๐๒	หน้าที่ : ๑/๖	
	วันที่เริ่มใช้ : ๑๐ เมษายน ๒๕๖๒	แก้ไขครั้งที่ : ๐	

ผู้จัดทำ ๑. (นางสาวนัฐนิช อินทสระ) นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ ๑๐/เมษายน/๒๕๖๒	ผู้ตรวจสอบ (นายสมปอง อางณรงค์) นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่งนักวิชาการพัฒนาชุมชนเชี่ยวชาญ รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน ๑๐/เมษายน/๒๕๖๒
๒. (นางสาวกฤษณิศา สุวงศ์) นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ ๑๐/เมษายน/๒๕๖๒	ผู้อนุมัติ (นายนิสิต จันทรสมวงศ์) อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ๑๐/เมษายน/๒๕๖๒

ประวัติการแก้ไข

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	เนื้อหาที่แก้ไข
๑๐ เมษายน ๒๕๖๒	๐๐	-

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-02 หน้าที่ : 2/9
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

---

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการปฏิบัติงานมีมาตรฐานตามข้อกำหนด ระเบียบ หลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP อย่างสม่ำเสมอ และมีประสิทธิภาพ สอดคล้อง กับนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กร

---

2. ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานนี้ครอบคลุมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ของบุคลากร กับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP ตั้งแต่กระบวนการวิเคราะห์และออกแบบงาน จัดทำ แนวทางการดำเนินงาน วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนา จัดทำหลักสูตร การพัฒนา ผลิตภัณฑ์ และสรุปผลการดำเนินงาน สำหรับทุกครั้งที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของกรมการพัฒนาชุมชน

---

3. คำนิยาม

การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น

ผลิตภัณฑ์ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ OTOP ทั้ง 5 ประเภท ได้แก่ อาหาร เครื่องดื่ม ผ้าและเครื่องแต่งกาย ของใช้ ของตกแต่ง และของที่ระลึก สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นกระบวนการค้นคว้า การคิด การออกแบบ การแก้ไข

ปรับปรุงเพื่อให้ได้มา ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ดี มีคุณภาพ และขายได้ สามารถตอบสนอง กับความต้องการของตลาด และสามารถแข่งขันทางการตลาดได้ โดยการพัฒนา ทั้งด้านการผลิต คุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ พัฒนาลักษณะของผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ พัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ สร้างมูลค่าเพิ่ม การเพิ่มเรื่องราว การสร้างแบรนด์ การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ การส่งเสริมช่องทางการตลาด ให้ความรู้ ด้านการตลาด และการบริหารจัดการ พัฒนาสถานที่ผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐาน โดยพัฒนา อย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยมีการกำหนดแนวทางกลยุทธ์การพัฒนาที่มีความชัดเจน เฉพาะกลุ่ม Segmentation Quadrant (A B C D)

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-02 หน้าที่ : 3/9
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

การแบ่งเป็น Quadrant ABCD มีคำนิยาม ดังนี้ คือ

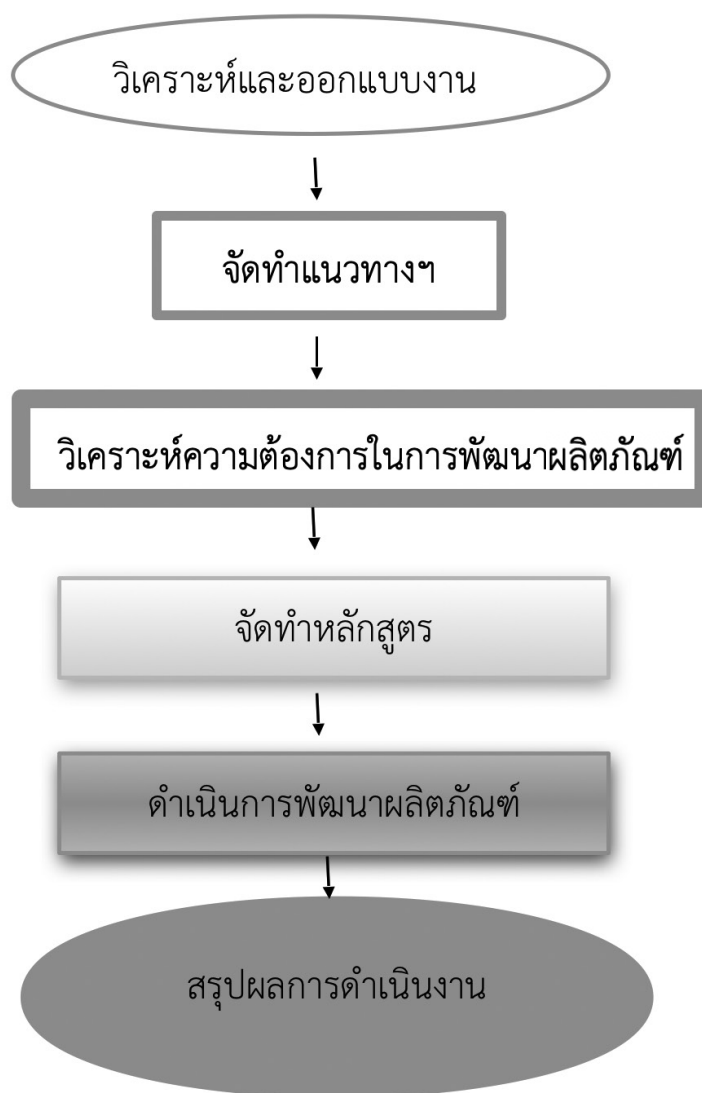
*กลุ่ม A หมายถึง ดาวเด่นสู่สากล เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานสูง และผลิตได้ปริมาณมากสินค้ากลุ่มนี้มุ่งเน้นการเพิ่มโอกาสเข้าถึงตลาดเป้าหมาย	*กลุ่ม B หมายถึง กลุ่มเอกลักษณ์ (Niche) สร้างคุณค่ากลุ่มลูกค้าเฉพาะ เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีราคาสูง แต่ผลิตได้ปริมาณน้อย สินค้ากลุ่มนี้มุ่งเน้นการสร้างคุณค่ามูลค่าเพิ่มตลาดเฉพาะ
*กลุ่ม C หมายถึง กลุ่มพัฒนาสู่การแข่งขัน พัฒนาเข้าสู่ตลาดแข่งขัน เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพต่ำ ราคาต่ำ แต่ผลิตได้จำนวนมาก สินค้ากลุ่มนี้มุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภาพ และประสิทธิภาพสู่การแข่งขัน	*กลุ่ม D หมายถึง ปรับตัวเข้าสู่การพัฒนา เป็นสินค้าที่มีคุณภาพต่ำ ราคาต่ำ ผลิตได้จำนวนน้อยสินค้ากลุ่มนี้มุ่งเน้นการรับช่วงการผลิต โดยคำนึงถึงทักษะฝีมือเดิม และเพิ่มทางเลือกการมีอาชีพเสริม

4. ความรับผิดชอบ

- ◆ พอ.สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน : สั่งการ กำกับ ดูแล
- ◆ พอ.กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน : กำกับ ดูแล ควบคุม
- ◆ พัฒนาการจังหวัด : จัดสรร รวบรวม กลุ่มเป้าหมาย จัดส่งให้กรมการพัฒนาชุมชน
- ◆ พัฒนาการอำเภอ : คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายจัดส่งให้จังหวัด

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-02 หน้าที่ : 4/9
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

5. ฟังขั้นตอนและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-02 หน้าที่ : 5/9
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

6. รายละเอียดการปฏิบัติงาน บางขั้นตอน

6.1 วิเคราะห์และออกแบบงาน

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ดำเนินการศึกษาเอกสาร ข้อมูล ออกแบบโครงสร้างการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP และจัดทำโครงการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ในช่วงไตรมาส 1 ของปีงบประมาณ

6.2 จัดทำแนวทางการดำเนินงาน

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดประชุมเชิงปฏิบัติการทีมงานส่วนกลาง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน และจัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงาน (ระดมความคิด จัดกรอบแนวทาง/รายละเอียด ตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุง สรุปแนวทางการดำเนินงาน) และจัดสรรงบประมาณให้จังหวัดดำเนินการตามแนวทางที่กรมฯ กำหนด ในช่วงไตรมาส 1 ของปีงบประมาณ

6.3 วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด แจ้งเป้าหมายการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดำเนินการ คัดเลือกผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนา

2) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ จัดประชุมคัดเลือกผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ลงทะเบียนกับกรมการพัฒนาชุมชน จากฐานข้อมูลทะเบียน OTOP โดยเน้นผลิตภัณฑ์ที่มีความพร้อมในการเข้าสู่กระบวนการพัฒนา และสามารถยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาดได้

3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ กลุ่มเป้าหมาย และเครือข่ายการดำเนินงาน ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย ค้นหา สภาพปัญหา จุดอ่อน จุดแข็งของผลิตภัณฑ์ ความต้องการด้านการตลาด เพื่อใช้ในการวางแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-02 หน้าที่ : 6/9
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562   แก้ไขครั้งที่ : 0

6.4 จัดทำหลักสูตร

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ กลุ่มเป้าหมาย และเครือข่ายการดำเนินงานร่วมกันจัดทำหลักสูตรในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การให้ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน เช่น การพัฒนาด้านกระบวนการผลิต บรรจุภัณฑ์ การออกแบบแบรนด์ การสร้างเรื่องราว (Story) การวิเคราะห์ต้นทุน เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด โดยวิเคราะห์ประเด็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และจัดทำหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการในไตรมาส 1 ของปีงบประมาณ

6.5 การพัฒนาผลิตภัณฑ์

1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวางแผนในการพัฒนาศักยภาพของแต่ละผลิตภัณฑ์ และให้ความรู้ในด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ รูปแบบ บรรจุภัณฑ์ การเพิ่มมูลค่า แนวโน้มทางการตลาด แบรนด์ เรื่องราวของผลิตภัณฑ์ หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละผลิตภัณฑ์ ตามหลักสูตรที่กำหนดให้กับกลุ่มเป้าหมาย

2) กลุ่มเป้าหมายจัดทำแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของแต่ละผลิตภัณฑ์ ให้ครอบคลุมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และสนองตอบกับความต้องการของตลาดได้ เช่น การพัฒนาด้านอาคารสถานที่ กระบวนการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ รูปแบบบรรจุภัณฑ์ การตลาด การบริหารจัดการ เป็นต้น

3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามแผนที่กำหนด

4) ผู้รับจ้างร่วมกับกลุ่มเป้าหมายและสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ดำเนินการพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ การยกระดับออกแบบฉลากสินค้า (Design) การสร้างแบรนด์ที่เป็นอัตลักษณ์ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างอัตลักษณ์ การสร้างเรื่องราว (Story) และถ่ายทอดภูมิปัญญาหรืออื่นๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละผลิตภัณฑ์

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-02 หน้าที่ : 7/9
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

5) ผู้รับจ้างนำผลิตภัณฑ์เข้าห้องปฏิบัติการ (กรณีที่ผลิตภัณฑ์จำเป็นต้องเข้าห้องปฏิบัติการ) เพื่อวิเคราะห์คุณภาพผลิตภัณฑ์ การแปลผลการวิเคราะห์เพื่อแก้ไขจุดบกพร่อง พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

6) ผู้รับจ้างลงพื้นที่ให้คำแนะนำปรึกษาเชิงลึก ทั้งกระบวนการนำผลการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ การแปลผลการวิเคราะห์ให้คำแนะนำปรับปรุงผลิตภัณฑ์ในส่วนที่ต้องแก้ไข การให้คำแนะนำปรึกษาทั้งในด้านตัวอาคารสถานที่ผลิต กระบวนการผลิต ให้มีความสะอาด ปลอดภัย การใช้วัตถุดิบ การคัดเลือกวัตถุดิบ การสุขาภิบาลในตัวอาคาร การให้ความรู้ในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น

(1) ผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทอาหาร เครื่องดื่ม ต้องมีกระบวนการผลิตที่สะอาด ปลอดภัย กระบวนการยืดอายุ รูปแบบผลิตภัณฑ์ ความอร่อย รสสัมผัส การเลือกใช้วัตถุดิบ การทำความสะอาดด้านอุปกรณ์ที่ใช้ผลิตอาหาร เน้นความปลอดภัยของผู้บริโภค แนวโน้มความต้องการด้านการตลาด เป็นต้น

(2) ผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้า และเครื่องแต่งกาย การให้คำแนะนำในกระบวนการทอ การย้อม การใช้วัตถุดิบในการผลิต ความคงทนของสี ความเป็นกรด - ด่าง ปลอดภัยของผู้บริโภค การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้เกณฑ์มาตรฐาน แนวโน้มความต้องการด้านการตลาด เป็นต้น

(3) ผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทของใช้ ของตกแต่ง และของที่ระลึก การให้คำแนะนำเรื่องความปลอดภัย เชื้อรา การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้ปลอดภัยโดยเฉพาะของใช้ที่ต้องสัมผัสกับอาหาร แนวโน้มทางการตลาด เป็นต้น

(4) ผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ต้องมีกระบวนการผลิตที่สะอาด ปลอดภัย การเลือกใช้วัตถุดิบ การทำความสะอาดด้านอุปกรณ์ที่ใช้ผลิตอาหาร ปลอดภัยของผู้บริโภค แนวโน้ม ความต้องการด้านการตลาด

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-02 หน้าที่ : 8/9
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

7) ผู้รับจ้างวิจัยและพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ (Prototype) ให้มีความเหมาะสมกับประเภท และลักษณะของผลิตภัณฑ์

8) ผู้รับจ้างร่วมกับผู้รับผิดชอบสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ได้แก่

(1) ประเภทอาหาร เครื่องดื่ม ดำเนินการพัฒนาเพื่อให้ได้เครื่องหมาย อย. จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

(2) ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ของใช้ ของตกแต่ง และของที่ระลึก ดำเนินการพัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) จากสำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

(3) ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ดำเนินการพัฒนาเพื่อให้ได้เครื่องหมาย อย. และเลขที่จดแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

6.6 สรุปผลการดำเนินงาน

จังหวัดจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน ประเมินผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค เสนอหัวหน้าส่วนราชการ ด้วยแบบรายงานผลตามที่กรมกำหนด ด้วยประเด็นต่อไปนี้ ชื่อ ที่อยู่ กลุ่มเป้าหมาย ผลิตภัณฑ์ การผ่านไม่ผ่านเกณฑ์การพัฒนาตามตัวชี้วัด ภาพถ่ายก่อนและหลังการพัฒนา รายได้จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

7. เอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง

◆ เอกสารกิจกรรมยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D)

8. แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

- ◆ แบบรายงานผลก่อน/หลังการดำเนินงาน
- ◆ แบบสรุปผลการดำเนินงาน

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน
สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
 หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-02 หน้าที่ : 9/9
 วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

9. เอกสารบันทึก

ชื่อเอกสาร	ผู้รับผิดชอบ	สถานที่จัดเก็บ	ระยะเวลาจัดเก็บ	วิธีจัดเก็บ
- แบบรายงานผล ก่อน/หลังการดำเนินงาน - แบบสรุป ผลการดำเนินงาน	- สำนักส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิสาหกิจชุมชน	- สำนักส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิสาหกิจชุมชน	3 ปี	เอกสาร/ไฟล์ข้อมูล

10. ระบบการติดตามประเมินผล

ข้อกำหนด	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
- ตรวจสอบคุณสมบัติ - แบบ checklist - การกำหนดมาตรฐาน ของคณะกรรมการ	1. ร้อยละของผลิตภัณฑ์ OTOP ได้รับการพัฒนา ยกระดับคุณภาพมาตรฐาน 2. ระยะเวลาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน	ร้อยละ 70 120 วัน

สูตรการคำนวณ (ถ้ามี)	หน่วย	ความถี่ ในการรายงาน	แบบฟอร์มจัดเก็บ	หน่วยงาน จัดเก็บ
-	1. ร้อยละ 2. ระยะ เวลา	2 ครั้ง (ระหว่างดำเนินงาน/ เสร็จสิ้นการดำเนินงาน)	แบบรายงาน ผลการดำเนินงาน	สำนัก ส่งเสริม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และวิสาหกิจ ชุมชน

คู่มือการคัดสรร ผลิตภัณฑ์ชุมชน

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : คัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย

สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-03 หน้าที่ : 1/11

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

	คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : คัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย	
	สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน	
	หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-๐๓	หน้าที่ : ๑/๙
	วันที่เริ่มใช้ : ๑๐ เมษายน ๒๕๖๒	แก้ไขครั้งที่ : ๐

ผู้จัดทำ ๑. (นางสาวณัฐนิช อินทสระ) นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ ๑.../เมษายน/๒๕๖๒ ๒. (นางสาวอุษณิศา สุวงศ์) นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ ๑.../เมษายน/๒๕๖๒	ผู้ตรวจสอบ (นายสมปอง อาจนรงค์) นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่งนักวิชาการพัฒนาชุมชนเชี่ยวชาญ รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน ๑.../เมษายน/๒๕๖๒
	ผู้อนุมัติ (นายนิสิต จันทร์สมวงศ์) อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ๑๐.../เมษายน/๒๕๖๒

ประวัติการแก้ไข

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	เนื้อหาที่แก้ไข
๑๐ เมษายน ๒๕๖๒	๐๐	-

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : คัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย

สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-03 หน้าที่ : 2/11

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการปฏิบัติงานมีมาตรฐานตามข้อกำหนด ระเบียบ หลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการคัดสรรผลิตภัณฑ์ OTOP อย่างสม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพ สอดคล้อง กับนโยบายและวัตถุประสงค์ของกรมการพัฒนาชุมชน

2. ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานนี้ครอบคลุมขั้นตอนการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร และระดับประเทศ ของเจ้าหน้าที่พัฒนา ชุมชนและผู้ประกอบการ OTOP ตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน การกำหนด หลักเกณฑ์การคัดสรร กระบวนการคัดสรรระดับจังหวัด/กรุงเทพมหานครกระบวนการ คัดสรรระดับประเทศ สำหรับทุกครั้งที่มีการคัดสรรของกรมการพัฒนาชุมชน

3. คำนิยาม

การคัดสรร หมายถึง การเลือกเฟ้น การคัดเลือก โดยผ่านกระบวนการขั้นตอน ตามแนวทางที่กำหนด

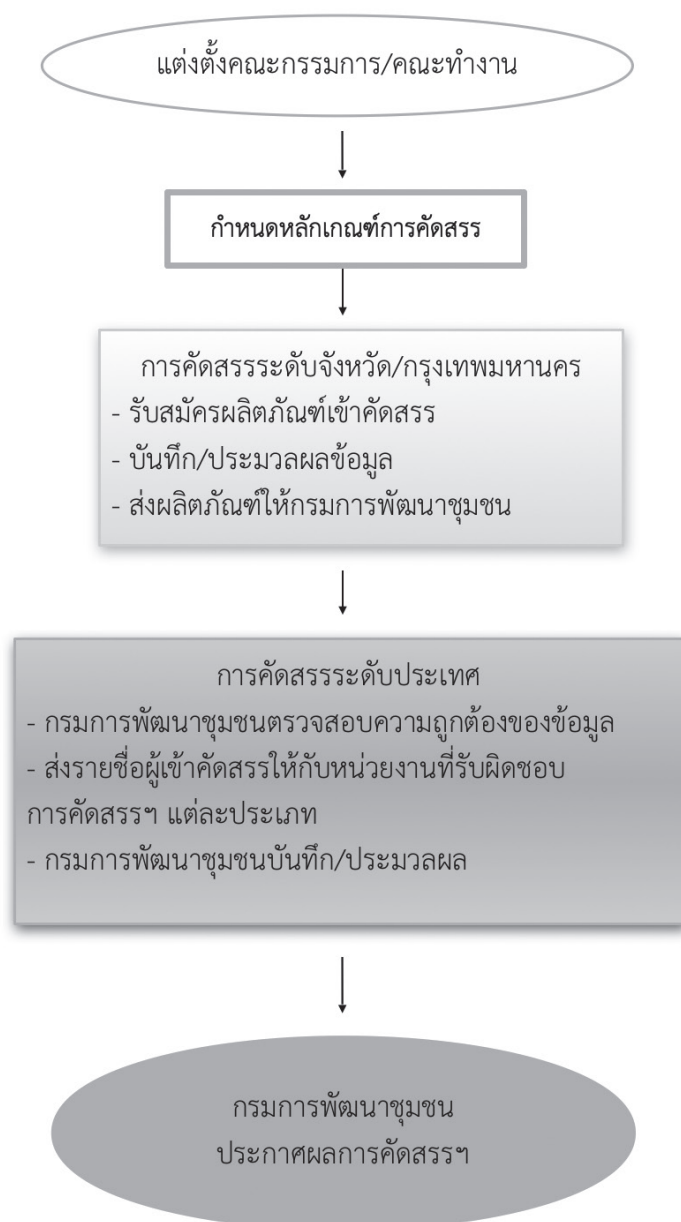
หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ดีเด่นของตำบลที่ได้รับการคัดเลือก และขึ้นบัญชีผลิตภัณฑ์ OTOP

4. ความรับผิดชอบ

- ♦ **คณะกรรมการคัดสรรระดับประเทศ** : อำนวยการ ให้คำปรึกษา
- ♦ **ผอ.สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน** : สั่งการ กำกับ ควบคุม ดูแล
- ♦ **พัฒนาการจังหวัด** : อำนวยการ กำกับ ดูแล ติดตาม การคัดสรรระดับจังหวัด
- ♦ **พัฒนาการอำเภอ** : ประชาสัมพันธ์การสมัครคัดสรร

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : คัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย
สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-03 หน้าที่ : 3/11
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

5. พังขั้นตอนและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : คัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย

สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-03 หน้า : 4/11

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

6. รายละเอียดการปฏิบัติงาน บางขั้นตอน

การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย กำหนดหน่วยดำเนินการ เป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และระดับประเทศ โดยมีกระบวนการ ขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

◇ ระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 1 การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ระดับจังหวัด และกรุงเทพมหานคร

1.1 คณะกรรมการดำเนินการคัดสรรฯ ระดับจังหวัด

1.2 คณะกรรมการดำเนินการคัดสรรฯ ระดับกรุงเทพมหานคร

1.3 คณะทำงานพิจารณา ตรวจสอบและกลั่นกรองผลิตภัณฑ์ที่สมัครเข้าคัดสรรฯ ประเภท... (อาหาร, เครื่องดื่ม, ผ้า เครื่องแต่งกาย, ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก และสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร) ระดับจังหวัด

1.4 คณะทำงานพิจารณา ตรวจสอบ และกลั่นกรอง ผลิตภัณฑ์ที่สมัครเข้าคัดสรรฯ ประเภท..... (อาหาร, เครื่องดื่ม, ผ้า เครื่องแต่งกาย, ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก และสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร) ระดับกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจผู้ที่เกี่ยวข้อง

จังหวัด/กรุงเทพมหานคร จัดประชุมชี้แจงแนวคิด กลไก กระบวนการและหลักเกณฑ์ การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ให้แก่คณะกรรมการ/คณะทำงาน/ เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง เครือข่ายและผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP

ขั้นตอนที่ 3 การประชาสัมพันธ์

จังหวัด/กรุงเทพมหานครจัดทำประกาศ และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อช่องทางต่างๆ อย่างแพร่หลายและทั่วถึง เพื่อเชิญชวนผู้ผลิต/ผู้ประกอบการสินค้า OTOP ที่ขึ้นทะเบียนแล้ว ให้ส่งผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด สมัครเข้ารับการคัดสรรฯ ตามสถานที่ที่กำหนด ณ จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ภายในระยะเวลาที่กำหนด (โดยผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ สินค้า OTOP 1 ราย สามารถส่งผลิตภัณฑ์เข้าคัดสรรฯ ได้เพียง 3 ผลิตภัณฑ์หลัก/ชุด) รวมทั้งประชาสัมพันธ์กระบวนการ หลักเกณฑ์การคัดสรรฯ ผลการคัดสรรฯ และกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคัดสรรฯ

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : คัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย

สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-03 หน้าที่ : 6/11

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

6.2 คณะกรรมการดำเนินการคัดสรรฯ ระดับจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ติดตามการคัดสรรฯ และให้ความเห็นชอบรับผลิตภัณฑ์เข้ารับการคัดสรรฯ

ขั้นตอนที่ 7 การบันทึก ประมวลผล รายงานผลการคัดสรรฯ และการจัดส่งผลิตภัณฑ์

7.1 คณะกรรมการดำเนินการคัดสรรฯ ระดับจังหวัด/กรุงเทพมหานคร บันทึกประมวลผลตามโปรแกรมที่กำหนดพร้อมจัดทำหน้าและรายงานผลการรับสมัครผลิตภัณฑ์เข้ารับการคัดสรรฯ ให้ที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการของจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ทราบ

7.2 จังหวัด/กรุงเทพมหานคร จัดส่งข้อมูลการรับสมัครผลิตภัณฑ์เข้าคัดสรรฯ บัญชีผลิตภัณฑ์ จบบัญชีผลิตภัณฑ์ (เป็นเอกสารและแผ่นซีดี) พร้อมตัวผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองฯ ให้ กรมการพัฒนาชุมชน ภายในระยะเวลาที่กำหนด

◇ ระดับประเทศ

ขั้นตอนที่ 1 การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ระดับประเทศ

ให้ส่วนราชการที่ได้รับมอบหมายดังต่อไปนี้ รับผิดชอบดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ คัดสรรฯ ตามประเภทผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมอบหมาย โดยคณะกรรมการแต่ละคณะมีองค์ประกอบ และจำนวนคณะกรรมการฯ ตามที่ส่วนราชการเห็นสมควร ดังนี้

1.1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ รับผิดชอบการคัดสรรฯ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร

1.2 กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รับผิดชอบการคัดสรรฯ ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องดื่มน้ำ

1.3 กระทรวงอุตสาหกรรม รับผิดชอบการคัดสรรฯ ผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าเครื่องแต่งกาย

1.4 กระทรวงพาณิชย์ รับผิดชอบการคัดสรรฯ ผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก

1.5 กระทรวงสาธารณสุข รับผิดชอบการคัดสรรฯ ผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

ขั้นตอนที่ 2 การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจผู้ที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายตามกลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์ จัดประชุมชี้แจงแนวคิด กลไกกระบวนการและหลักเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ให้แก่คณะกรรมการ/คณะทำงานดำเนินการคัดสรรฯ ระดับประเทศ

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : คัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย

สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-03 หน้าที่ : 7/11

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

ขั้นตอนที่ 3 การประชาสัมพันธ์

หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายตามกลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์ ประชาสัมพันธ์การดำเนินการ คัดสรรฯ ผลการคัดสรรฯ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคัดสรรฯ ในระดับประเทศ

ขั้นตอนที่ 4 การเตรียมเจ้าหน้าที่ สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์

หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายตามกลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์ ดำเนินการดังนี้

4.1 จัดเตรียมเจ้าหน้าที่รับข้อมูล เจ้าหน้าที่รับผลิตภัณฑ์จากกลุ่มผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP ที่ส่งผลิตภัณฑ์เข้ารับการคัดสรรฯ เจ้าหน้าที่บันทึก/ประมวลผลข้อมูล เจ้าหน้าที่รายงานผล เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ และอื่นๆ ตามความเหมาะสม

4.2 จัดเตรียมสถานที่รับข้อมูล สถานที่รับผลิตภัณฑ์จากกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ที่ส่งผลิตภัณฑ์เข้ารับการคัดสรรฯ และสถานที่ประชุมของคณะกรรมการ/คณะทำงาน พร้อมกับติดป้ายหรือข้อความที่เกี่ยวข้องกับการคัดสรรฯ

4.3 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการคัดสรรฯ ให้ครบถ้วนเพียงพอ เช่น เอกสาร ใบสมัคร ทะเบียนผู้ผลิต/ผู้ประกอบการสินค้า OTOP ทะเบียนรับ-ส่ง ผลิตภัณฑ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องถ่ายภาพดิจิทัล เครื่องเขียนแบบพิมพ์ โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ

ขั้นตอนที่ 5 การรับข้อมูลและผลิตภัณฑ์เข้ารับการคัดสรรฯ

หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายตามกลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์ ดำเนินการดังนี้

5.1 รับข้อมูลการคัดสรรฯ จากกรมการพัฒนาชุมชน และรับตัวผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP ที่ส่งผลิตภัณฑ์สมัครเข้ารับการคัดสรรฯ ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

5.2 ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ของข้อมูล และผลิตภัณฑ์ จัดทำทะเบียน/จัดทำบัตรรหัสผลิตภัณฑ์ตามที่เห็นเหมาะสม

5.3 จัดวางหรือจัดแสดงผลิตภัณฑ์ที่รับสมัครเข้ารับการคัดสรรฯ ตามกลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์ ให้สามารถเห็นตัวผลิตภัณฑ์และรหัสผลิตภัณฑ์อย่างชัดเจน เพื่อง่ายและสะดวกต่อการพิจารณา ตรวจสอบและกลั่นกรองของคณะทำงานฯ

ขั้นตอนที่ 6 การดำเนินการคัดสรรฯ

หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายตามกลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์ ดำเนินการ ดังนี้

6.1 คณะกรรมการ/ทำงานคัดสรรฯ ตามกลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์ระดับประเทศ ที่ได้รับการแต่งตั้ง ดำเนินการพิจารณา ตรวจสอบ และให้คะแนนผลิตภัณฑ์ที่สมัครเข้ารับการคัดสรรฯ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : คัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย

สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-03 หน้าที่ : 8/11

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

6.2 คณะกรรมการดำเนินการคัดสรรฯ ระดับประเทศ จัดทำบัญชีบนหน้าการให้คำคะแนนผลิตภัณฑ์ที่ดำเนินการคัดสรรฯ ทุกผลิตภัณฑ์แยกตามการจัดระดับผลิตภัณฑ์ (Product Level) ออกเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับ 1 - 5 ดาว

ขั้นตอนที่ 7 การบันทึกคำคะแนน ประมวลผล รายงานผลการคัดสรรฯ และการคืนผลิตภัณฑ์หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายตามกลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์ ดำเนินการ ดังนี้

7.1 คณะกรรมการดำเนินงานคัดสรรฯ ระดับประเทศ ของแต่ละกลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์ ทำการบันทึกคำคะแนน ประมวลผลตามโปรแกรมที่กำหนด และรายงานผลการคัดสรรฯ ระดับประเทศ พร้อมจัดส่งข้อมูลผลการคัดสรรฯ ของแต่ละประเภทผลิตภัณฑ์ให้กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ทราบ

7.2 ส่งผลิตภัณฑ์ที่เข้ารับการคัดสรรฯ ในระดับประเทศ คืนให้กับผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP ที่ส่งผลิตภัณฑ์เข้ารับการคัดสรรฯ ยกเว้นบางผลิตภัณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าไม่ต้องส่งคืน

ขั้นตอนที่ 8 การประกาศผลการคัดสรรฯ ระดับประเทศ

กรมการพัฒนาชุมชน จัดทำบัญชีประกาศผลการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ตั้งแต่ระดับ 1 – 5 ดาว และมอบใบประกาศนียบัตรให้กับผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP ตามระยะเวลาและวิธีการที่กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กำหนด

หลักเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย

การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย กำหนดให้มีการพิจารณาให้คำคะแนน ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วน ก. ด้านผลิตภัณฑ์และความเข้มแข็งของชุมชน (30 คะแนน)

- ด้านการผลิต (12 คะแนน)
- ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (9 คะแนน)
- ด้านความเข้มแข็งของชุมชน (9 คะแนน)

ส่วน ข ด้านการตลาดและความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ (25 คะแนน)

- ด้านการตลาด (11 คะแนน)
- ด้านความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ (14 คะแนน)

ส่วน ค ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ (45 คะแนน)

- การตรวจสอบ/วิเคราะห์คุณภาพตามประเภทผลิตภัณฑ์ (40 คะแนน)
- โอกาสทางการตลาดสู่สากล (5 คะแนน)

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : คัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-03 หน้า : 9/11

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

และจะนำมาทำหนดกรอบในการจัดระดับผลิตภัณฑ์ (Product Level) ออกเป็น **5 ระดับ** ตามค่าคะแนน ดังนี้

1. ระดับ 5 ดาว (ได้คะแนนตั้งแต่ 90-100 คะแนน) เป็นสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน
หรือมีศักยภาพในการส่งออก

2. ระดับ 4 ดาว (ได้คะแนนตั้งแต่ 80-89 คะแนน) เป็นสินค้าที่มีศักยภาพ เป็นที่ยอมรับ
ระดับประเทศ และสามารถพัฒนาสู่สากล

3. ระดับ 3 ดาว (ได้คะแนนตั้งแต่ 70-79 คะแนน) เป็นสินค้าที่มีคุณภาพระดับกลาง
ที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาวได้

4. ระดับ 2 ดาว (ได้คะแนนตั้งแต่ 50-69 คะแนน) เป็นสินค้าที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ
3 ดาว มีการประเมินศักยภาพเป็นระยะ

5. ระดับ 1 ดาว (ได้คะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน) เป็นสินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ระดับ
2 ดาวได้ เนื่องจากมีจุดอ่อนมาก และพัฒนายาก

7. เอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง

- ◆ แนวทางและหลักเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี พ.ศ. 2555
- ◆ แนวทางและหลักเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี พ.ศ. 2559

8. แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

- ◆ แบบใบสมัครการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย
- ◆ ใบมอบอำนาจ
- ◆ คำรับรองของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการกลั่นกรองการตรวจสอบความถูกต้อง
ของเอกสาร
- ◆ การประเมินศักยภาพของผลิตภัณฑ์ที่ส่งเข้าคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย
- ◆ แบบรายงานจำนวนรายจังหวัด ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์
- ◆ จบหน้าจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย
- ◆ แบบทะเบียนข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่เข้าคัดสรรตามคำรับรองของการปฏิบัติราชการ
ของจังหวัด

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : คัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย
 สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
 หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-03 หน้าที่ : 10/11
 วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

9. เอกสารบันทึก

ชื่อเอกสาร	ผู้รับผิดชอบ	สถานที่จัดเก็บ	ระยะเวลาจัดเก็บ	วิธีจัดเก็บ
1. แบบใบสมัคร การคัดสรรฯ	- พัฒนาการจังหวัด	- สำนักงาน พัฒนาชุมชนจังหวัด	2 ปี	เอกสาร
2. ใบมอบอำนาจ	- พัฒนาการจังหวัด	- สำนักงาน พัฒนาชุมชนจังหวัด	2 ปี	เอกสาร
3. คำรับรองของเจ้าหน้าที่ และคณะกรรมการกลั่นกรอง การตรวจสอบความถูกต้อง ของเอกสาร	- พัฒนาการจังหวัด	- สำนักงาน พัฒนาชุมชนจังหวัด	2 ปี	เอกสาร
4. การประเมิน ศักยภาพ ของผลิตภัณฑ์ ที่ส่งเข้าคัดสรรฯ	- พัฒนาการจังหวัด	- สำนักงาน พัฒนาชุมชนจังหวัด	2 ปี	เอกสาร
5. แบบรายงานจำนวน รายจังหวัด ผลิตภัณฑ์ ที่ผ่านการคัดสรรฯ	- พัฒนาการจังหวัด	- สำนักงาน พัฒนาชุมชนจังหวัด	2 ปี	เอกสาร
6. จบหน้า จำนวนผลิตภัณฑ์ ที่ผ่านการคัดสรรฯ	- พัฒนาการจังหวัด	- สำนักงาน พัฒนาชุมชนจังหวัด	2 ปี	เอกสาร
7. แบบทะเบียนข้อมูล ผลิตภัณฑ์ที่เข้าคัดสรรฯ	- พัฒนาการจังหวัด	- สำนักงาน พัฒนาชุมชนจังหวัด	2 ปี	เอกสาร

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : คัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย

สำนัก/กลุ่ม : สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.-CP-03 หน้าที่ : 11/11

วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

10. ระบบการติดตามประเมินผล

ข้อกำหนด	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
- เป็นธรรม - เป็นไปตามมาตรฐาน ที่กำหนด - นำไปใช้ได้จริง	1. ร้อยละของผลิตภัณฑ์ชุมชนมีความครบถ้วน ตรงกับทะเบียนส่งมอบ	95
	2. ร้อยละของผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ผ่านการคัดสรร ผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็น 5 ดาว	15

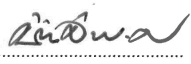
สูตรการคำนวณ (ถ้ามี)	หน่วย	ความถี่ ในการรายงาน	แบบฟอร์มจัดเก็บ	หน่วยงาน จัดเก็บ
-	1. ร้อยละ 2. ร้อยละ	2 ปี/1 ครั้ง	แบบรายงานผล	สำนัก ส่งเสริม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และวิสาหกิจ ชุมชน

คู่มือการส่งเสริม ช่องทางการตลาด

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : ส่งเสริมช่องทางการตลาด
 สำนัก/กลุ่ม : ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
 หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.- CP-04 หน้าที่ : 1/8
 วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

	คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : ส่งเสริมช่องทางการตลาด	
	สำนัก/กลุ่ม : ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน	
	หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.- CP-๐๔	หน้าที่ : ๑/๗
	วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน ๒๕๖๒	แก้ไขครั้งที่ : ๐

ผู้จัดทำ ๑. (จำเอกสัด พิษพันธุ์) นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ ๑๐/๔/๒๕๖๒ ๒. (นางสาวยุคลพร เขียวม่วง) นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ ๑๐/๔/๒๕๖๒	ผู้ตรวจสอบ (นายสมปอง อางณรงค์) นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่งนักวิชาการพัฒนาชุมชนเชี่ยวชาญ รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน ๑๐/๔/๒๕๖๒
	ผู้อนุมัติ (นายนิสิต จันทรสมวงศ์) อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ๑๐/๔/๒๕๖๒

ประวัติการแก้ไข

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	เนื้อหาที่แก้ไข
๑๐ เมษายน ๒๕๖๒	๐๐	-

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : ส่งเสริมช่องทางการตลาด
สำนัก/กลุ่ม : ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.- CP-04 หน้าที่ : 2/8
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562   แก้ไขครั้งที่ : 0

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามข้อกำหนด ระเบียบ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการส่งเสริมช่องทางการตลาดที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การ

2. ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานนี้ครอบคลุมขั้นตอนการส่งเสริมช่องทางการตลาดทั้ง 4 ระดับ ประกอบด้วย ระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ ของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและผู้จัดงานและผู้ประกอบการ OTOP ตั้งแต่การกำหนดผลิตภัณฑ์เป้าหมายและกลุ่มลูกค้าใหม่ ศึกษาและประเมินความเป็นไปได้ของช่องทางการตลาด จัดทำ MOU กับหน่วยงาน/ภาคเอกชน จัดทำประชาสัมพันธ์ (PR) ทดลองตลาด ประเมินและสรุปผลความเป็นไปได้ของช่องทางการตลาด สำหรับทุกครั้งที่มีการส่งเสริมช่องทางการตลาดของกรมการพัฒนาชุมชน

3. คำนิยาม

ตลาดระหว่างประเทศ หมายถึง การจัดตลาดในต่างประเทศ อาทิเช่น การจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP สานสัมพันธ์สองแผ่นดิน เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ในพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ได้เรียนรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP และด้านการบริหารจัดการตลาดกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านการค้าและความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

ตลาดระดับประเทศ หมายถึง การจัดตลาดในระดับประเทศ ซึ่งดำเนินการจัดงานปีละ 3 ครั้ง คือ การจัดงาน OTOP CITY, การจัดงาน OTOP Midyear และการจัดงานศิลปาชีพ ทั่วประเทศ OTOP ก้าวไกล ด้วยพระบารมี เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และสร้างรายได้ให้กับชุมชน ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ สนับสนุนและพัฒนาให้ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ได้เรียนรู้ทักษะด้านการบริหารจัดการ และการตลาด

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : ส่งเสริมช่องทางการตลาด
สำนัก/กลุ่ม : ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.- CP-04 หน้าที่ : 3/8
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

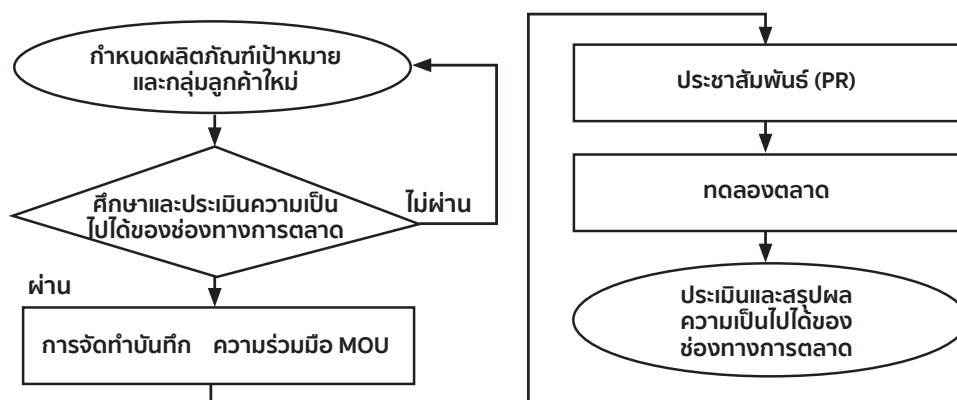
ตลาดระดับภูมิภาค หมายถึง การจัดตลาดในระดับภูมิภาค อาทิเช่น การจัดงาน OTOP ภูมิภาค เพื่อสืบสานการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาสินค้า OTOP เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์ นึ่งตำบล นึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นแหล่งจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ OTOP จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่น/ชุมชน สู่ตลาด ระดับภาค และเป็นตลาดที่เตรียมความพร้อมให้กับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ให้มีความรู้ ความเข้าใจในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคต

ตลาดระดับจังหวัด หมายถึง การจัดตลาดในระดับจังหวัด อาทิ เช่น ตลาดประชารัฐ คนไทยยิ้มได้ และ OTOP To The Tourist And Festival เป็นต้น

4. ความรับผิดชอบ

- ◆ **ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน :** ดูแล ควบคุม กำกับการจัดหาตลาด
- ◆ **ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการตลาด :** ส่งการ ดูแล ควบคุม กำกับการศึกษา ตลาดใหม่
- ◆ **เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน :** ศึกษา ตลาดใหม่
- ◆ **พัฒนาการจังหวัด :** คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายตามที่กรมฯ แจ้งจัดสรรฯ และส่งให้ กรมฯ ตามกำหนด

5. พังขั้นตอนและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : ส่งเสริมช่องทางการตลาด
สำนัก/กลุ่ม : ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.- CP-04 หน้าที่ : 4/8
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

6. รายละเอียดการปฏิบัติงาน

6.1 กำหนดผลิตภัณฑ์เป้าหมาย และกลุ่มลูกค้าใหม่

1) กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดพื้นที่เป้าหมายการจัดกิจกรรม เช่น ห้างสรรพสินค้า ตลาดในพื้นที่ต่างๆ เป็นต้น

2) เจ้าหน้าที่สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน ศึกษา วิเคราะห์ ผลิตภัณฑ์และกลุ่มลูกค้าใหม่ เพื่อให้ทราบความต้องการของผู้บริโภคในพื้นที่เป้าหมาย เช่น การดูพฤติกรรม การเลือกซื้อสินค้า ต้องกันยุค เข้าถึงและทำให้เป็นส่วนหนึ่งของผู้บริโภค ดังนี้

2.1) ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม สิ่งที่สำคัญ คือ รสชาติอาหาร และการจัดร้านที่แตกต่างจากที่อื่น

2.2) ผลิตภัณฑ์ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย และของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก ส่วนมากจะใช้ Instagram เป็นช่องทางการ Update ข้อมูลข่าวสาร คือ Facebook Website ซึ่งจะตรงกับ Lifestyle ของกลุ่มลูกค้า

3) สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กำหนดแนวทาง และหลักเกณฑ์การคัดเลือก พื้นที่จัดกิจกรรม และผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาจำหน่าย ดังนี้

3.1) พื้นที่การจัดกิจกรรม จะต้องเป็นสถานที่ที่มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายในการจัดกิจกรรม

3.2) ผลิตภัณฑ์ที่นำไปจำหน่ายจะต้องมีความน่าสนใจ และเป็นที่ต้องการของกลุ่มลูกค้าใหม่

3.3) กลุ่มลูกค้าใหม่ เช่น นักเรียน นักศึกษา คนวัยทำงาน นักท่องเที่ยว แม่บ้าน เป็นต้น

4) กำหนดรูปแบบและรายละเอียดของกิจกรรม

สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กำหนดรูปแบบการจัดงาน และรายละเอียดกิจกรรม โดยการจัดทำรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของการจัดงาน การกำหนดทีมงานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องภายในงาน

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : ส่งเสริมช่องทางการตลาด
สำนัก/กลุ่ม : ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.- CP-04 หน้าที่ : 5/8
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562   แก้ไขครั้งที่ : 0

6.2 ศึกษาและประเมินความเป็นไปได้

- 1) เจ้าหน้าที่สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการศึกษา และวิเคราะห์ตลาด เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของกิจกรรม
- 2) เจ้าหน้าที่สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานศึกษา และประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ
- 3) กรมการพัฒนาชุมชนแจ้งสถาบันการศึกษา/หน่วยงานดำเนินการจัดทำประเมินรายละเอียด ดังนี้

1. คณะทำงานฯ เขียนรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของงาน
2. ดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างตามกระบวนการของกองคลัง
3. ผู้รับจ้างดำเนินการศึกษาและประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ
4. ส่งมอบงานตามสัญญาจ้าง
5. จัดทำประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ
6. สรุปและวิเคราะห์ผล

6.3 การจัดทำบันทึกความร่วมมือ MOU

- 1) กรมการพัฒนาชุมชนประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาคร่วมดำเนินงาน หน่วยงานสถานที่ในการจัดกิจกรรม ฯลฯ เพื่อจัดประชุมเตรียมการดำเนินงานร่วมกัน
- 2) เจ้าหน้าที่สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน จัดทำบันทึกความร่วมมือ MOU โดยปรึกษาฝ่ายกฎหมาย เพื่อตรวจสอบข้อความในบันทึก
- 3) จัดเวทีลงนามบันทึกความร่วมมือ MOU ดำเนินการ ดังนี้
  - 3.1) กรมการพัฒนาชุมชนประสานเชิญผู้ร่วมลงนามบันทึกความร่วมมือ MOU และแขกผู้มีเกียรติ
  - 3.2) จัดเตรียมความพร้อมของเอกสาร สถานที่ลงนาม และการถ่ายภาพประชาสัมพันธ์ความร่วมมือ
  - 3.3) จัดพิธีลงนามบันทึกความร่วมมือ MOU
  - 4) ดำเนินงานตามบันทึกความร่วมมือ MOU เพื่อจัดกิจกรรมร่วมกัน

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : ส่งเสริมช่องทางการตลาด
สำนัก/กลุ่ม : ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.- CP-04 หน้าที่ : 6/8
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

6.4 ประชาสัมพันธ์

การดำเนินการประชาสัมพันธ์มี 3 ระยะ ดังนี้

- 1) ประชาสัมพันธ์ก่อนการดำเนินงาน เช่น การจัดแถลงข่าว ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ สื่อออนไลน์ รถยนต์กระจายเสียง เป็นต้น
- 2) ประชาสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงาน เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ สื่อออนไลน์ รถยนต์กระจายเสียง เป็นต้น
- 3) ประชาสัมพันธ์หลังการดำเนินงาน เช่น จัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงาน จัดแถลงข่าวสรุปผลงาน เป็นต้น

6.5 ทดลองตลาด

- 1) กรมการพัฒนาชุมชนดำเนินการตามกรอบแนวคิดและรูปแบบในการดำเนินงานที่กำหนด
- 2) สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน จัดทำรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของงาน
- 3) จัดหาผู้รับจ้างตามกระบวนการของกองคลัง
- 4) เจ้าหน้าที่สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน
- 5) เจ้าหน้าที่สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน จัดทำเอกสารแนวทาง หลักเกณฑ์ การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเข้าร่วมกิจกรรมแจ้งสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดดำเนินการคัดเลือกผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เข้าร่วมจำหน่ายในงาน
- 6) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด แจ้งรายชื่อผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เข้าร่วมจำหน่ายในงานตามแบบรายงานที่กำหนด
- 7) กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการจัดงาน ดังนี้
  - ลงทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เข้าร่วมงานตามผังบูทที่กำหนด
  - ประชุมชี้แจงระเบียบข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมงานแก่ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP เป้าหมาย

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : ส่งเสริมช่องทางการตลาด
สำนัก/กลุ่ม : ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.- CP-04 หน้าที่ : 7/8
วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562   แก้ไขครั้งที่ : 0

- ดำเนินการจัดงานจำหน่ายสินค้าตามวัน เวลา ที่กำหนด
- จัดเก็บยอดรายได้และประมวลผลการจัดงาน
- ประเมินผลการดำเนินงาน โดยประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงาน และผู้เกี่ยวข้องงาน
- สรุปรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บริหาร

6.6 ประเมินและสรุปผลความเป็นไปได้ของช่องทาง

- 1) สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น สรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากการดำเนินกิจกรรมการจัดงานทดลองตลาดช่องทางใหม่ และประเมินผลความเป็นไปได้ของช่องทางการตลาด
- 2) สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดทำเอกสารสรุปและประเมินโครงการ
- 3) สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น สรุปรายงานผลต่อผู้บริหารกรมการพัฒนาชุมชน

7. เอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้อง

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP เพื่อจำหน่ายบนเครื่องบิน ระหว่างกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และกลุ่มบริษัท คิงเพาเวอร์ โดยบริษัทคิงเพาเวอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด และบริษัท มอลล์ (ไทยแลนด์) จำกัด ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2559

กรอบความร่วมมือระหว่างกรมการพัฒนาชุมชนและโครงการสุขสยาม ณ ไอคอนสยาม ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2561

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โครงการส่งเสริมช่องทางการตลาดสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (ONE TAMBON ONE PRODUCT : OTOP) ระหว่างกรมการพัฒนาชุมชน และบริษัท ไทย พาวิลเลียน คอร์ปอเรชั่น จำกัด ลงวันที่ 7 เมษายน 2560

8. แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

- ◆ แบบฟอร์มประเมินผลการจัดงาน
- ◆ แบบฟอร์มประเมินความเป็นไปได้

คู่มือการปฏิบัติงานเรื่อง : ส่งเสริมช่องทางการตลาด
สำนัก/กลุ่ม : ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
 หมายเลขเอกสาร : WI-สกว.- CP-04 หน้าที่ : 8/8
 วันที่เริ่มใช้ : 10 เมษายน 2562 แก้ไขครั้งที่ : 0

9. เอกสารบันทึก ประกอบคู่มือการปฏิบัติงานกระบวนการส่งเสริมช่องทางการตลาด

ชื่อเอกสาร	ผู้รับผิดชอบ	สถานที่จัดเก็บ	ระยะเวลาจัดเก็บ	วิธีจัดเก็บ
1. แบบประเมินผลการจัดงาน	- สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน	- สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน	1 ปี	- เอกสาร/ไฟล์งานเรียงตามปี
2. แบบประเมินความเป็นไปได้	- สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน	- สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน		- เอกสาร/ไฟล์งานเรียงตามปี

10. ระบบการติดตามประเมินผล

ข้อกำหนด	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
-	1. จำนวนช่องทางการตลาดใหม่ 2. มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP จากตลาดใหม่	2 ช่องทาง 2 ล้านบาท

สูตรการคำนวณ (ถ้ามี)	หน่วย	ความถี่ในการรายงาน	แบบฟอร์มจัดเก็บ	หน่วยงานจัดเก็บ
-	1. ตลาด 2. ล้านบาท	เดือนละครั้ง	แบบบันทึกยอดจำหน่าย	สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ
รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกลุ่มงาน
ส่งเสริมผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชน
ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการตลาด
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
เจ้าพนักงานโสตทัศนศึกษาชำนาญงาน
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

3. จำเอกสจัต พืชพันธุ์
4. นางสาวยุคลพร เขียงม่วง
5. นางชญานุช บุญตา
6. นางสาวภูษณิศา ส่วงค์
7. นางสาวเหมือนจันทร์ พัทธโร
8. นางสาวนุจริย์ ดุ่มคง
9. นางวิภาวี นิยมสมิต
10. นายกิตติทัศน์ นาสรร
11. นางสาวอรพรรณ ศรีญศิริวัฒน
12. นายสุพงษ์ ยิ่งสมศาสตร์
13. นางสาวกิริติการต์ ขยายแก้ว
14. นายชุมพล บุญแน่น
15. นางสาวศิริพร พรหมมา
16. นางสาวจิตมา สุกธิวิาศ

បាយភិត្យភ័យ បាទ

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

បាយភិតភ័យ បាទ

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

លេខ ២៥៦២

300 လျှံ

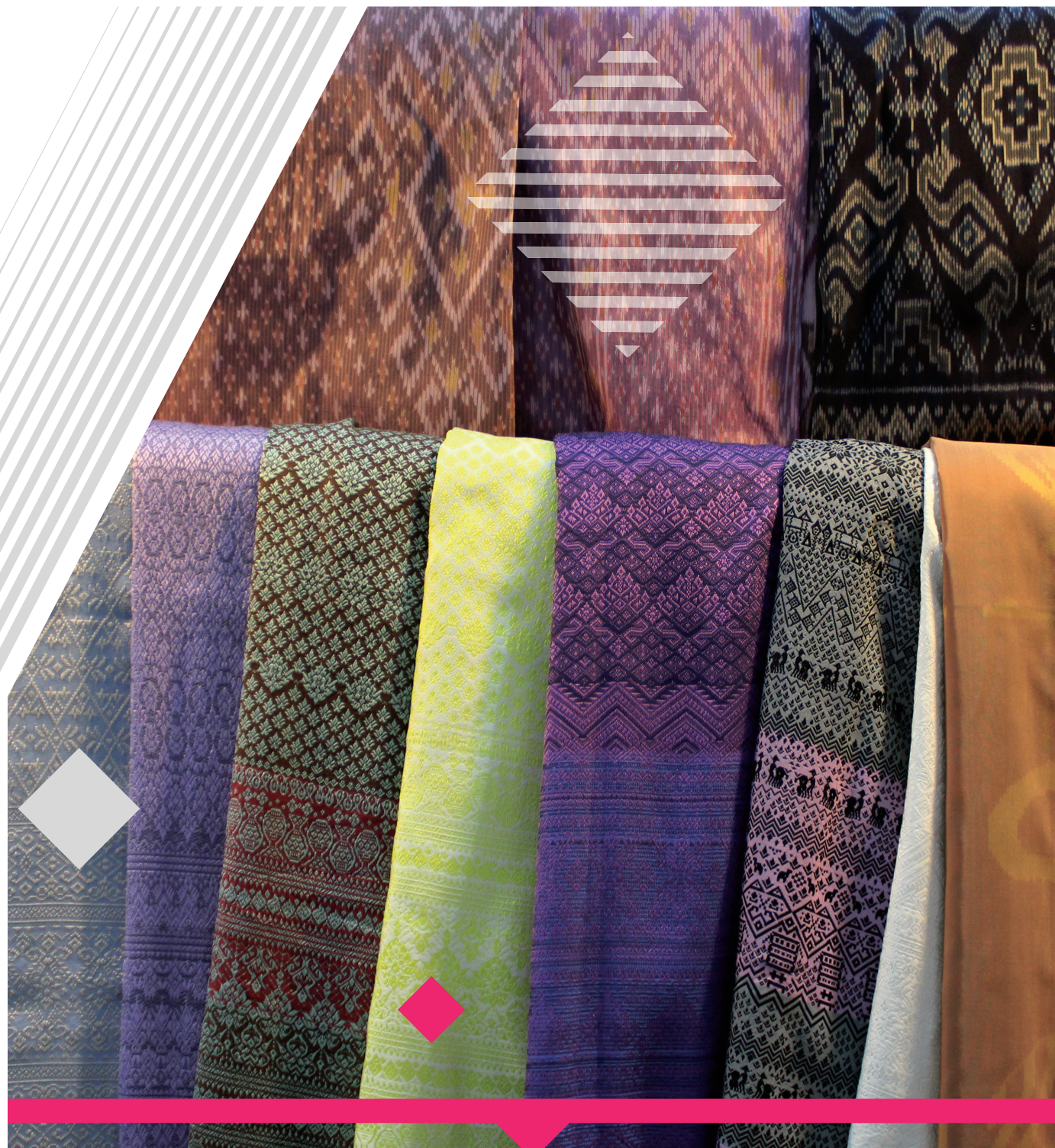
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ชั้น 5 อาคารรัฐประศาสนภักดี
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

บริษัท จิตร (ปิก ไอเดีย คัม ทุ ไลฟ์) จำกัด

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมการพัฒนาชุมชน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ชั้น 5 ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
“เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี 2564”